

Railcenter Hallsberg

Sammanfattning

Hallsbergs kommun ansöker om 40 procent av projektets bokförda kostnader, dock högst 4 500 000 kronor för projekt Railcenter Hallsberg (RCH) under perioden 2024-09-01—2027-08-31.

Projektet ska etablera ett centrum för utbildning och innovation inom järnväg och logistik.

Skäl för det föreslagna beslutet

Projektet genomförs enligt den regionala utvecklingsstrategins prioriterade område Kompetensförsörjning och matchning och bidrar till att nå målet om Förbättrad kompetensförsörjning.

Regional tillväxtnämnd har fattat beslut om inriktning för finansiering för det statliga anslaget 1:1 regionala tillväxtåtgärder (2024-02-09 § 2). Projektet bedöms ligga i linje med den prioriterade inriktningen ”Projekt som främjar en utveckling av näringslivet som är långsiktig och hållbar”.

Bakgrund

Tågrelaterade problem möter oss ofta. Det gäller förseningar, inställda avgångar, för gamla spår, för få dubbelspår, lokförarbrist med mera. Det finns en offentlig diskussion om järnvägens problem. Samtidigt sker stora satsningar i hela Europa på utbyggd och moderniserad spårbunden trafik. Satsningarna är stora även i Sverige såväl vad gäller underhåll av järnvägen som byggande av nya vägar och järnvägar. Många års bristande investeringar ligger bakom den nuvarande situationen. Mot bakgrund av det som nu sker och kommer att ske framöver i kraft av investeringarna finns det stora behov av att stärka kompetensförsörjningen till järnväg och logistik. Bristerna i kompetensförsörjningen är flera, men en sådan är bristen på övningsanläggningar för studerande på järnvägsrelaterade utbildningar. Allt pekar på ett ökat behov av kompetens inom järnväg och logistik. Många aktörer har stora svårigheter att rekrytera rätt kompetens. Många fler män och kvinnor behöver få syn på och attraheras till branschen.

En förstudie har genomförts med syfte att undersöka förutsättningarna för att etablera RCH. Initiativet handlar om att utveckla det företagskluster inom järnväg och logistik som finns i Hallsberg med omnejd. Offentliga och privata aktörer skulle i samverkan kunna skapa ett kraftfullt regionalt och nationellt centrum för utbildning och innovation för järnvägsbranschen. Hallsbergs kommun har varit huvudman för förstudien, som har genomförts i samverkan med Kumla kommun, Region Örebro län, Trafikverksskolan, Train Alliance Sweden AB, Vossloh Nordic Switch Systems AB och Scandinavian Track Group (STG) AB.

Resultaten från förstudien visar på stora möjligheter att realisera visionen om RCH. Initiativet kommer helt rätt i tiden och svarar upp mot verkliga behov som finns, och som kommer att bli än mer uttalade framöver. Behov som bland annat Trafikverket lyfter fram. Parterna som står bakom förstudien har fångat upp dessa behov och har tillsammans utvecklat tankarna om vad som är möjligt att åstadkomma och hur det kan göras. Företag i branschen, kommunerna i området, Region Örebro län och utbildningsleverantörer har alla visat stort intresse för initiativet och ser ett tydligt värdeskapande i den samverkan och de utvecklingsprocesser som RCH kan möjliggöra. RCH bygger på samverkan, bland annat mellan utbildningsanordnare och företag i branschen – även rent operativt, med utbildningar till stor del förlagda till företagens produktions- och underhållsmiljöer.

Övergripande mål

RCH ska på lång sikt:

- Tillhandahålla en miljö som skapar förutsättningar för dagens och morgondagens utbildningar på alla utbildningsnivåer i nära samarbete mellan företag och utbildningsanordnare.
- Synliggöra branschens möjligheter och vägarna dit för olika målgrupper.
- Utgöra en mötesplats som samlar aktörer från näringsliv, samhälle och akademi för samhällsnytta, branschnytta och affärsutveckling.
- Ha kontakter som gör det möjligt att initiera och driva utvecklingsprojekt i samverkan med branschen, universitet och forskningsmiljöer.
- Erbjudna testmöjligheter för företag som utvecklar nya produkter och tjänster.

Projekt mål

RCH är etablerat och förutsättningar har skapats för att över tid bygga upp ett nav för samverkan och ett centrum för utbildning och innovation inom järnväg och logistik.

Delmål och aktiviteter

RCH har en organisation som är funktionell och långsiktigt hållbar

Hitta lämpliga kontorsplatser för RCH.

Teckna samverkansavtal med redan identifierade nyckelaktörer.

Ta fram en affärsmodell, erbjudande/USP, samhällsnytta.

Ta fram kommunikationsstrategi och kommunikationsplan.

Ta fram grafisk profil, logotype.

Skapa hemsida, sidor på sociala medier med mera.

Ta fram en modell för medlemskap.

Ta fram förslag på organisationsmodell för att säkerställa RCH:s existens efter projekttiden.

Värva nya medlemsorganisationer till RCH (minst 15).

Kartläggning av lämpliga lokaler för RCH.

RCH har skapat förutsättningar att erbjuda företag i branschen utbildningar, kompetensutveckling, nätverk och forum

Kartläggning av kompetensbehov hos samverkanspartner/medlemmar.

Inventering av vilka kompetenser och faciliteter som samverkanspartner/medlemmar kan erbjuda.

Säkerställa lokaler och övningsanläggningar

Fördjupat samarbete med Trafikverksskolan, Järnvägsscollegge, YH-samordnare, Sydnärkes utbildningsförbund (Gy, Vux), Kumla kommun (Vux), anordnare av järnvägsutbildningar, Mälardalsrådet samt andra för projektet relevanta samverkansaktörer.

Utreda om befintliga utbildningar kan ges i Hallsberg.

Utreda om nya utbildningar kan ansökas i Örebro län.

Tillsammans med nyckelaktörer etablera och/eller genomföra järnvägsrelaterade utbildningar och kurser.

Regelbunden kommunikation med myndigheter och andra nyckelaktörer på nationell nivå.

RCH har skapat förutsättningar att initiera och driva utvecklingsprojekt i samverkan med bransch, universitet och forskningsmiljöer

Etablera kontakt med relevanta lärosäten och projektorganisationer.

Inventera behov av utveckling och ny kunskap inom näringslivet.

Tjänsteställe, handläggare

Analys och strategi, Lena Kihl

Projektforum

2024-04-03

Projektbeskrivning

Dnr: 24RS1627

Utveckla en yta för dialog med akademi och forskning som skapar förutsättningar för projektinitiativ med inriktning på innovation och tillämpad forskning. Initiera och utveckla minst en projektansökan för utvecklingsprojekt med inriktning på kompetensbehoven i branschen, exempelvis med strukturfondsfinansiering.

RCH har etablerats på den svenska marknaden

Delta på mässor i syfte att marknadsföra RCH (Hallsbergsmässan, Logistik & transportmässor Gbg, Train & Rail Kista).

Publicera nyhetsbrev (minst 4).

Resor för benchmarking/verksamhetsutveckling (6 resor).

Arrangera två större RCH-evenemang (Kickoff, RCH-Day 2026 och 2027).

Anordna kunskapshöjande föreläsningar/seminarier för RCH:s medlemmar (minst 2).

Ingående kommuner

I första hand Hallsberg, Kumla, Askersund, Örebro.

Regional samverkan

RCH kan i sig förstås som en intermediär organisation som ska främja utvecklingen inom järnväg och logistik. Genom att samla företag i branschen, utbildningsanordnare som relaterar till branschen, akademi/forskning och politiskt styrda organisationer blir RCH ett "nav" för innovation och utveckling.

Perspektiv (kopiera till konsekvenser i föredragningsPM)

Jämställdhet

Infrastruktur- och järnvägsbranschen är starkt könssegregerad. I dag är det få kvinnor som genomför utbildningar inom området. Ett bredare regionalt utbud av järnvägsutbildningar ökar sannolikheten för att fler kvinnor och flickor rekryteras till branschen.

Det är viktigt att de olika marknadsföringsinsatser som genomförs har ett tydligt jämställdhetsperspektiv, och att kvinnor i branschen synliggörs genom medvetna val av bildmaterial. Det handlar också om att ha ett jämställdhetsperspektiv vid ställningstaganden kring föreläsare och andra medverkande vid aktiviteter och evenemang som arrangeras av RCH.

Genom kontakter med nätverket ”Järnvägskvinnor” kan RCH få tips om kvinnor som kan utgöra förebilder för andra kvinnor. Nätverket har över 2000 medlemmar som representerar en mångfald av yrken från alla områden i den spårbundna trafiken. Nätverket, som drivs av ideella krafter, finns på sociala medier och verkar för att öka intresset för kurser, utbildningar och jobb inom branschen.

I projektet kommer olika aktiviteter att riktas till företag inom järnvägsbranschen. Arbetsgivare som lyckas attrahera det underrepresenterade könet får en bredare rekryteringsbas. I projektet kommer det att ges goda möjligheter att lyfta jämställdhetsfrågor och att synliggöra de mervärden som kan skapas med en jämnare könsbalans bland de anställda. Utöver ekonomiska mervärden handlar det om att stärka bilden av företaget som en attraktiv arbetsgivare.

Integration

Utrikesfödda som står till arbetsmarknadens förfogande utgör en stor potential i kompetensförsörjningen inom järnvägsbranschen. Under projekttiden kommer RCH att initiera samverkan med arbetsmarknadsenheterna inom Hallsbergs kommun och Kumla kommun. Kontakter är redan etablerade med vuxenutbildningen i de båda kommunerna, i Hallsbergs fall med ledningen för Sydnärkes utbildningsförbund (SUF).

I projektet blir det viktigt att, tillsammans med arbetsmarknadsenheter och utbildningsanordnare, undersöka hur fler utrikesfödda kan intresseras för arbete inom järnvägsbranschen och vilka utbildningsvägar som kan leda dit. Det blir också viktigt att undersöka vilka möjligheter till bristyrkesutbildningar som Arbetsförmedlingen kan bidra med.

RCH kan inom ramen för projektet erbjuda olika upplägg för praktik och arbetsplatsförlagt lärande i flera av järnvägsföretagen som finns i Hallsbergsområdet. RCH kan också verka för att personer med annat modersmål än svenska får ändamålsenligt stöd i att utveckla sin ”yrkessvenska” både i utbildning och genom lärande i arbete (LIA).

Ekologisk hållbarhet

Resande med tåg och utbyggnad av järnvägen är viktiga parametrar i de klimatpolitiska ambitionerna. En förutsättning för framgång är att det finns kompetent arbetskraft som kan genomföra investeringar och underhållsåtgärder i järnvägens infrastruktur enligt de planer som nu fastställts för Östra Mellansverige för de kommande åren.

Långsiktighet

När projektet avslutas kommer det att finnas en femårsplan för RCH:s fortsatta utveckling och på 10 års sikt bör klustret i princip kunna vara affärsdrivet.

Uppföljning

Projektets styrgrupp kommer att ha det övergripande ansvaret för uppföljning av aktiviteter och resultat utifrån projektets fyra delmål. Uppföljningen sker i samband med regelbundna rapporteringar till projektägare och finansörer samt politiska församlingar på lokal och regional nivå.

Resultatspridning

Etableringen av RCH kommer att ske i en process, där projektets målgrupper kommer att involveras i olika aktiviteter. Att målgrupperna görs delaktiga är en avgörande framgångsfaktor för att det övergripande projektmålet ska kunna uppnås.

Projektägare och samverkande parter i projektet kommer regelbundet att sprida information om projektet och etableringen av RCH via sina egna kanaler och forum.

En kommunikationsstrategi och kommunikationsplan kommer att tas fram tidigt i projektet. Regelbunden dialog kommer att föras med nationella intressenter som till exempel Trafikverket och Järnvägsskolleget och en strävan är att samordna vissa aktiviteter.

Projektorganisation

Hallsbergs kommun som projektägare företräds av näringslivschef. Styrgrupp och referensgrupp består av nyckelpersoner från bransch, myndigheter och andra intressenter som utses under planerings- och uppstartsfasen.

Avgränsning ordinarie verksamhet

Hallsbergs kommun bedriver i dagsläget inte någon verksamhet som kan liknas vid en etablering av RCH.

Kostnads- och finansieringsbudget

Bokförda kostnader	2024	2025	2026	2027	Totalt
Egen personal	547 215	1 586 012	1 638 996	1 119 158	4 891 381
Externa tjänster	590 000	1 665 000	1 360 000	1 085 000	4 700 000
Resor och logi	50 000	75 000	110 000	35 000	270 000
Investeringar	200 000	500 000	0	0	700 000
Indirekta kostnader	82 082	237 902	245 849	167 785	733 619
Summa bokförda kostnader	1 469 298	4 063 913	3 354 846	2 406 943	11 295 000

Finansiär	2024	2025	2026	2027	Totalt
Offentlig finansiär					
Region Örebro län 1:1-medel	550 000	1 800 000	1 150 000	1 000 000	4 500 000
Hallsbergs kommun	500 000	1 000 000	1 000 000	500 000	3 000 000
Hallsbergs kommun - egen personal	99 298	413 913	354 846	326 943	1 195 000
Kumla kommun	170 000	500 000	500 000	330 000	1 500 000
Privat finansiär					
Näringsliv	150 000	350 000	350 000	250 000	1 100 000
Summa finansiering	1 469 298	4 063 913	3 354 846	2 406 943	11 295 000